

Cumelasector in cijfers

Periodieke uitgave over de financieel-economische ontwikkelingen in de cumelasector

IN DEZE UITGAVE:

Een sector met toekomstpotentieel!	1
Twee derde van de cumelabedrijven realiseert in 2013 een beter resultaat	2
CUMELA informeert Rabobank	3
Ondernemerschap loont!	4
Advisering door CUMELA Advies	5

Een sector met toekomstpotentieel!

In haar Visiebericht Loonwerkbedrijven (juni 2014) schetst Rabobank Nederland een positief beeld voor ondernemers in de cumelasector, mits deze bedrijven de bakens verzetten van 'uitvoeren' naar 'toegevoegde waarde leveren, inclusief uitvoeren'.

Rabobank Nederland ziet vooral kansen voor bedrijven die toegevoegde waarde leveren in de vorm van specialisaties in werkzaamheden, door samenwerking en kwaliteitsverbetering. De bank schrijft in haar onlangs gepubliceerde kijk op de agrarische loonwerksector dat ondernemers continuïteit kunnen creëren door in te spelen op veranderende marktomstandigheden. Dat vraagt naast ondernemerschap en vakmanschap om visie. Bedrijfskundig adviseur André de Swart van CUMELA Advies erkent dit. "Het ondernemerschap en de visie van de ondernemer bepalen in grote mate het resultaat van de onderneming. Voor een cumelabedrijf betekent dit proactieve medewerkers die willen meedenken, een goede communicatie met de klant, het volgen van een strakke planning en een verantwoord investeringsbeleid." Verder wijst Swart op de breedte van de cumelasector: "Als specialisten in groen, grond en Infra zijn de werkzaamheden van cumelabedrijven zeer divers, naast agrarisch loonwerk zijn bedrijven veelal actief in grondverzet, cultuurtechniek en mesttransport. Het visiebericht gaat met name in op agrarisch loonwerk".

Rabobank Nederland noemt met name het financieel management als belangrijk aandachtspunt: inzicht hebben in de kostprijs, maar ook in de renta-

Welkom!

In Cumelasector in Cijfers geven we inzicht in de 'economie' van de cumelasector: meer dan 3000 ondernemers in groen, grond en infra met ruim 30.000 medewerkers en vier miljard euro sectoromzet. Wilt u deze uitgave altijd ontvangen? Mail dan uw bedrijfsgegevens naar info@cumela.nl. Ook suggesties voor onderwerpen ontvangen we graag op dit adres.

biliteit, liquiditeit en solvabiliteit van het bedrijf. Het opstellen en volgen van een goed investeringsplan kan bijdragen aan een betere financierbaarheid van investeringen.

De bank stelt dat in de periode 2006 tot 2009 fors is geïnvesteerd en dat daardoor overcapaciteit is gecreëerd. André de Swart nuanceert dit: "Er is in de economische hoogtijdagen inderdaad flink geïnvesteerd. Niet alleen ondernemers, maar ook financiers en leasemaatschappijen van leveranciers zagen hier ruimte voor. De afgelopen jaren speelden cumelaondernemers zeker in op de veranderde marktomstandigheden. Er werd fors minder geïnvesteerd en waar nodig werd materieel ingeruild, mede ingegeven door onder druk staande rentabiliteit en daardoor terughoudendheid van financiers."

Twee derde van de cumelabedrijven realiseert in 2013 een beter resultaat

Inmiddels zijn in de kengetallenvergelijking CUMELA-Kompas Analyse de jaarcijfers over 2013 van meer dan 140 bedrijven verwerkt. Tijd om de voorlopige balans op te maken.

Dertig procent van het aantal deelnemers - ruim zeven procent van alle CUMELA-lidbedrijven - heeft inmiddels de jaarcijfers over 2013 aangeleverd ten behoeve van CUMELA-Kompas Analyse. Onderstaande cijfers zijn gebaseerd op 127 bedrijven die representatief zijn voor de cumelasector. De omzet, het resultaat en het aantal arbeidskrachten zijn goed vergelijkbaar met de gemiddelden in de sector in 2012. Het aandeel agrarisch

loonwerk is met 52 procent iets hoger dan gemiddeld (circa 45 procent).

De verschillen in resultaatontwikkeling ten opzichte van 2012 zijn groot. Bijna 65 procent van de bedrijven behaalde een beter resultaat en de rest presteert minder dan in het voorgaande jaar, 2012.

Wat opvalt, is dat er een aantal bedrijven zijn die in 2013 een fors beter

resultaat hebben gerealiseerd. De redenen daarvoor lopen sterk uiteen. Veel van deze bedrijven behaalden duidelijk meer omzet, maar we zien ook bedrijven met minder omzet. Ook noteren we bij een aantal bedrijven een forse teruggang in de arbeids- en/of machinekosten. Het lijkt erop dat deze bedrijven - vaak gemengde bedrijven - hiermee inspelen op de marktomstandigheden, die al jaren lastig zijn.

Tabel 1. Resultatenrekening 2012 en 2013 (euro's en procenten van de bruto marge).

	Cumelasector			
	2013	% van BM	2012	% van BM
Omzet	2.031.850	135,5%	1.968.554	136,3%
Inkoop	339.097	22,6%	334.115	23,1%
Werk door derden	193.695	12,9%	190.323	13,2%
Bruto marge	1.499.058	100,0%	1.444.116	100,0%
Arbeidskosten	641.299	42,8%	634.605	43,9%
Huisvestingskosten	47.395	3,1%	45.239	3,1%
Machinekosten				
Afschrijving	223.612	14,9%	225.299	15,6%
Reparatie & onderhoud	153.376	10,2%	155.000	10,7%
Brandstof	235.459	15,7%	220.662	15,3%
Verzekering	38.796	2,6%	36.740	2,5%
Huur machines	21.765	1,5%	23.537	1,6%
Overig	3.300	0,2%	4.512	0,3%
Totaal	676.308	45,1%	665.749	46,1%
Algemene kosten	57.511	3,8%	56.897	3,9%
Berekende rente EV	37.007	2,5%	35.206	2,4%
Betaalde rente	52.323	3,5%	55.395	3,8%
Totale rentekosten	89.329	6,0%	90.601	6,3%
Totale kosten	1.511.843	100,9%	1.493.092	103,4%
Bedrijfseconomische winst	12.784	0,9%	48.976	3,4%
Aantal fte	14,5		14,5	
Aantal deelnemers	127		127	

Omzet en bruto marge

De omzet van cumelabedrijven steeg met 3,2 procent. Opvallend is dat de stijging, ondanks de economische omstandigheden, het grootst was bij grondverzetbedrijven. Weliswaar waren de eerste maanden van het jaar 2013 door de aanhoudende kou lastig, maar ondernemers geven aan dat het werkaanbod tot ver in december goed was.

Alleen de grondverzetbedrijven schakelden, vanwege een toename van de omzet, vaker andere bedrijven in om het werk te laten uitvoeren. Bij de agrarische loonbedrijven en gemengde bedrijven zien we een flinke afname van het werk door derden. De inkoop van hulpstoffen steeg gemiddeld met 1,5 procent.

De omzet voor eigen arbeid en materiaal (bruto marge) steeg gemiddeld met 3,8 procent en kwam daarmee uit op 1,5 miljoen euro.

Arbeidsbenutting verbeterd

Bij alle typen bedrijven verbeterde de arbeidsbenutting. Gemiddeld daalden de arbeidskosten per bruto marge in de sector van 43,9 procent in 2012 naar 42,8 procent in 2013.

Machinebenutting, brandstof- en verzekeringskosten

De machinekosten per bruto marge daalden gemiddeld van 46,1 procent in 2012 naar 45,1 procent in 2013. De daling werd veroorzaakt door dalende kosten voor afschrijvingen, reparatie en onderhoud en inhuur. Wederom stegen de brandstofkosten. De brandstofkosten bedroegen in 2012 nog 15,3 procent en stegen in 2013 naar 15,7 procent. De stijging lijkt het grootste bij agrarische loonbedrijven.

De verzekeringskosten per bruto marge stegen met één tiende procentpunt licht, naar 2,6 procent. Zeer waarschijnlijk ligt hier de forse stijging

van de assurantiebelasting aan ten grondslag.

De betaalde rente daalde bij alle typen bedrijven en dat is een gevolg van het terughoudende investeringsbeleid van de afgelopen jaren.

Rendement

Zowel voor de grondverzet-, gemengde als agrarische loonbedrijven verbeterde het resultaat. Weliswaar stegen de kosten bij alle typen bedrijven, maar de flinke omzetstijging zorgde uiteindelijk voor een verbetering van het rendement. Het gemiddelde bedrijfseconomisch rendement is nog steeds negatief en ligt in 2013 op min € 12.784 (min 0,9 procent van de bruto marge). Dit betekent dat de arbeid van de niet-betaalde ondernemer en de rente op het eigen vermogen niet geheel worden vergoed.

CUMELA informeert accountmanagers Rabobank

In juni organiseerde Rabobank Nederland twee bijeenkomsten voor zijn accountmanagers. Naast een inleiding van CUMELA Nederland over de sector werd een bezoek gebracht aan een cumelabedrijf. Zo vertelde ondernemer Ricus Kuunders van het gelijknamige familiebedrijf uit Deurne over de keuzes die zijn gemaakt en over hun visie. "Door een commercieel medewerker aan te stellen, kijken wij met onze klanten vooruit en kunnen we onze meerwaarde verduidelijken. Die zit bijvoorbeeld in het nemen van grondmonsters, het maken van een bemestingsplan, het bepalen van plaatsingsruimte en een teeltkundig advies aan onze klanten."

Tijdens de bijeenkomst in Noord-Nederland was Loonbedrijf H. van Oosten in Meeden gastheer voor de

Rabo-accountmanagers. In Van Oosten presentatie werd duidelijk hoe belangrijk het is om inzicht te hebben in de kostprijs en de financiële situatie. Op de vraag wat belangrijke eigenschappen zijn voor een succesvolle onderneming heeft Henk van Oosten een helder antwoord: "Positief zijn, goed rekenen en doen wat je zegt. Je moet niet bang zijn om

de kosten door te berekenen aan de klant", geeft hij aan. "Je moet nee durven zeggen. En als je bovendien goed personeel en goede machines hebt, hou je altijd werk!"

In nummer 9 van het vakblad Grondig wordt dieper ingegaan op de visie van de Rabobank Nederland. Het visiebericht vindt u op www.rabobank.nl.

Ondernemerschap loont!

Behalen van rendement komt vooral aan op goed ondernemerschap

In de vorige editie van Cumelasector in Cijfers lieten we zien dat het verschil in rendement tussen bedrijven in de cumelasector enorm groot kan zijn. De vraag is nu: waar zitten de verschillen precies?

In tabel 2 staan de resultaten van bedrijven in de cumelasector weergegeven, waarbij onderscheid is gemaakt tussen het gemiddeld rendement en dat van de 25 procent hoogst en laagst renderende bedrijven. De cijfers zijn weergegevens als kengetallen per fte (fulltime arbeidskracht).

Enkele conclusies:

- Bedrijven met een hoog rendement hebben een hogere bruto marge per fte. Dit heeft onder meer te maken met een strakkere planning, een hogere marge, een betere urenregistratie en minder verloren uren.
- De arbeidskosten per fte liggen ongeveer gelijk. Laag renderende bedrijven hebben zelfs iets lagere arbeidskosten. Vooral belangrijk is de inzet van de juiste mensen op de juiste plaats. Duurdere arbeidskrachten kunnen door hun zelfstandigheid, inzet en meedenkend vermogen zorgen voor een rendabele organisatie.
- De machinekosten bij bedrijven met een hoog rendement liggen duidelijk lager. We zien lagere afschrijvingen en lagere brandstof- en reparatiekosten, terwijl huur en verzekeringen ongeveer gelijk liggen. De lagere afschrijvingen worden vooral veroorzaakt door een effectievere inzet van machines. Dit betekent over het algemeen een minder omvangrijk machinepark en het langer aanhou-

den van bepaalde machines. Kortom, een goed investeringsbeleid. Dit zien we ook terug in de rentekosten, die bij bedrijven met een laag rendement hoger liggen.

- Bij bedrijven met een laag rendement zien we bij facturatie van € 100 een post van € 98 aan arbeids- en machinekosten. Bij de hoog renderende bedrijven liggen deze kosten op € 81 en het gemiddelde is € 89.
- Het verschil in winst tussen bedrijven met een hoog en een laag rendement ligt op ruim 21.000 euro per fte.

De cijfers laten zien dat bij behalen van rendement in belangrijke mate aankomt op goed ondernemerschap. Het is de uitdaging voor ondernemers in de sector om hier de juiste invulling aan te geven, indien gewenst ondersteund door de accountant en de adviseurs van CUMELA Advies.

Het gaat hier om bedrijfseconomische cijfers (inclusief vergoedingen voor het eigen vermogen en de arbeid van de niet-betaalde ondernemer). De cijfers geven het totaal van de gehele cumelasector. Uiteraard zijn er verschillen tussen typen bedrijven (bijvoorbeeld actief in agrarisch loonwerk, gemengd of grondverzet). Bedrijven die deelnemen aan de kengetallenvergelijking CUMELA-Kompas Analyse krijgen die verschillen zichtbaar in hun rapportage.

Tabel 2. Kengetallen per fte onderverdeeld naar gemiddeld, laag en hoog rendement

Rendementsniveau	Gemiddeld		Laag		Hoog	
	Kengetal	%	Kengetal	%	Kengetal	%
Bruto marge	102.785	100,0%	94.788	100,0%	106.728	100,0%
Arbeidskosten	44.122	42,9%	43.113	45,5%	44.437	41,6%
Machinekosten	47.201	45,9%	49.535	52,3%	41.653	39,0%
Totale arbeids- en machinekosten	91.322	88,8%	92.647	97,7%	86.090	80,7%
Huisvestingskosten	3.330	3,2%	3.929	4,1%	3.203	3,0%
Algemene kosten	4.374	4,3%	5.025	5,3%	4.366	4,1%
Rentekosten	6.424	6,2%	7.353	7,8%	5.992	5,6%
Bedrijfseconomisch resultaat	-2.665	-2,6%	-14.166	-14,9%	7.078	6,6%

Cijfers 2013 gereed en deelnemen aan de kengetallenvergelijking?

Voor een gedetailleerd en definitief beeld over de resultaten 2013 zijn de jaarcijfers van meer bedrijven nodig. Wilt u uw kennis over kengetallen verdiepen en gebruiken voor advisering van uw cliënt, doe dan mee aan de kengetallenvergelijking CUMELA-Kompas Analyse 2013. Stuur hiervoor een e-mail aan kengetallen@cumela.nl. U kunt dat uiteraard ook doen wanneer u meer informatie wenst. Zodra de resultaten van meer bedrijven bekend zijn, zullen wij u meer diepgaand informeren. Onder meer zullen we dan ingaan op de resultaten van afzonderlijke grondverzetbedrijven, gemengde bedrijven en agrarische loonbedrijven.

Deze accountantskantoren doen al mee aan de kengetallenvergelijking:

- ABAB Accountants en Adviseurs
- AB Administraties en Adviseurs
- Deloitte
- De Raam Accountants en Adviseurs
- Flynth Adviseurs en Accountants

Ook deelnemen? Stuur een e-mail naar kengetallen@cumela.nl

Advisering door de accountant en CUMELA Advies

Een goede samenwerking tussen de accountant en de adviseurs van CUMELA Advies is van belang bij de advisering van cumelabedrijven op bedrijfskundig gebied. Het advies moet bijdragen aan een optimale bedrijfsvoering en een goed resultaat van het cumelabedrijf. CUMELA Advies treedt op als sectorspecialist en wordt door accountants en bedrijven frequent ingeschakeld voor begeleiding bij:

- Rendementsverbetering
- Financiële doorlichting
- Investeringsplannen
- Liquiditeitsbegrotingen
- Financieringsaanvragen
- Ondernemingsplannen
- Kostprijsberekeningen

Wilt u meer weten of heeft u interesse in een gesprek? Stuur dan een e-mail aan kengetallen@cumela.nl.

De cumelasector

Meer dan 3000 ondernemingen in groen, grond en infra vormen de cumelasector. Deze sector realiseert een jaaromzet van vier miljard euro en biedt werk aan ruim 33.000 mensen. Cumelabedrijven zijn actief in grondverzet, cultuurtechniek, agrarisch loonwerk en meststoffendistributie met vakmensen en modern (mobiel) materieel en transportmiddelen.

Alle bedrijven in de cumelasector...

- ...voeren 70 procent van alle grondverzet uit in infra en cultuurtechniek;
- ...maaien ruim 10.500 kilometer bermen van provinciale en rijkswegen;
- ...onderhouden 144.000 kilometer watergangen;
- ...vervoeren jaarlijks ruim 22 miljoen ton meststoffen;
- ...vormen samen de grootste werkgever op het platteland;
- ...onderhouden 10.000 hectare sportterreinen;
- ...houden 60 procent van alle Nederlandse wegen vrij van sneeuw en ijs.

Colofon

Cumelasector in Cijfers (CiC) informeert periodiek over belangrijke financieel-economische ontwikkelingen in de cumelasector. De primaire lezers van deze uitgave zijn in en om de cumelasector actief als cumelaondernemer, als adviseur, als beleidsmaker bij een (lokale) overheid en als opdrachtgever.

Uitgever

Brancheorganisatie CUMELA Nederland
postbus 1156
3860 BD Nijkerk
T (0)33 247 49 00
info@cumela.nl
www.cumela.nl

Abonneren?

Cumelasector in Cijfers wordt kosteloos per e-mail verzonden als printbare pdf. Wilt u deze uitgave voortaan ook ontvangen of wil uw collega een exemplaar? Stuur een e-mail met uw visitekaartje of uw organisatiegegevens, uw eigen naam, functie en uw e-mailadres en telefoonnummer naar info@cumela.nl.

Redactie

Dieuwer Heins, Henk de Jong, Michiel Pouwels, Marijke Dorresteyn, Ton Herbrink (eindredactie)

Vormgeving

Bertine Overeem, CUMELA Communicatie

Copyright

Overname van artikelen uit deze publicatie is toegestaan mits als bron 'Cumelasector in Cijfers, CUMELA Nederland' alsmede het editienummer '03/2014' en het internetadres 'www.cumela.nl' duidelijk worden vermeld.